

Snem Slovenskej republiky 1942

I. volebné obdobie.

7. zasadanie.

509.

Vládny návrh.

Zákon

zo dňa 1942

o zvýšení existenčného minima v exekučnom pokračovaní.

Snem Slovenskej republiky sa usniesol na tomto zákone:

Článok I.

Ustanovenia §§ 1 a 2 zákona č. 314/1920 Sb. z. a n. sa menia a budú znieť takto:

§ 1.

(¹) Zo služobných platov osôb zamestnaných v službách verejných i súkromných akéhokoľvek druhu (služobné platy, týždňové, denné mzdy atď.) možno exekúciou zabaviť alebo zaistiť alebo dobrovoľnou dohodou dať do zálohu alebo postúpiť len jednu tretinu, vždy však tak, že z týchto platov musí ostať dlžníkovi voľných ročne 9000 Ks.

(²) Pre pohľadávku, ktorá patrí veriteľovi podľa zákona ako výživné, možno viesť exekúciu alebo zaistovací úkon alebo dať do zálohu dobrovoľnou dohodou alebo postúpiť až do dvoch tretín platu (mzdy) zamestnanca, pričom musí ostať voľných ročne 4500 Ks.

(³) Ak je dlžník podľa zákona povinný vydržovať manželku a nezaopatrené osoby (deti, pokrvných z pokolenia predkov, potomkov), na ktoré osoby dostáva vý-

chovné (príspevok na deti, manželku), voľná ročná suma (ods. 1 a 2) sa zvyšuje o tento prídavok. Ak takýto prídavok na niektorú takúto osobu dlžník nedostáva, alebo len v sume nižšej ako ročných 1200 Ks, voľná ročná suma (ods. 1 a 2) sa zvyšuje na každú takúto osobu o 1200 Ks,

§ 2.

(¹) Výslužné (provízie ap.), odbytné a zaopatrovacie platy vdov, družiek a sirôt (chovancov) možno exekúciou zabaviť alebo zaistovacím úkonom zafažiť alebo dobrovoľne dať do zálohu alebo postúpiť len do jednej tretiny, vždy však tak, že dlžníkovi musí ostať voľných ročne 6000 Ks.

(²) Pre pohľadávku, ktorá patrí veriteľovi podľa zákona ako výživné, možno viesť exekúciu alebo zaistovací úkon alebo dať dobrovoľnou dohodou do zálohu alebo postúpiť až do dvoch tretín výslužného (provízie) alebo zaopatrovacích plátov, pričom dlžníkovi musí ostať voľných ročne 3000 Ks.

(³) Do vdovských plátov sa nepočíta výchovné.

(⁴) Ak je dlžník podľa zákona povinný vydržovať manželku a nezaopatrené osoby (deti, pokrvných z pokolenia predkov, potomkov), na ktoré osoby dostáva výchovné (príspevok na deti a manželku), voľná ročná suma (ods. 1 a 2) sa zvyšuje o tento prídavok. Ak takýto prídavok na niektorú takúto osobu dlžník nedostáva, alebo len v sume nižšej ako ročných 1200 Ks, voľná ročná suma (ods. 1 a 2 čl. II.) sa zvyšuje za každú takúto osobu o 1200 Ks.

Článok II.

Ustanovenie § 51 ods. 1 bodu 14 zák. čl. LX/1881 v znení § 2 zák. čl. XLI/1908 sa mení a bude znieť takto:

Nástroje, prostriedky, prístroje a dobytok, potrebný k prevádzaniu živnosti malopriemyselníkov, remeselníkov, priemyselných (továrenských) robotníkov, nádeníkov a vôbec všetkých, ktorí sa živia ručnou prácou, taktiež zásoba výrobného

materiálu malopriemyselníkov, remeselníkov až do hodnoty 2000 Ks.

Článok III.

Ustanovenie § 64a) zák. čl. LX/1881 v znení čl. I. zákona č. 66/1925 Sb. z. a n. sa mení a bude znieť takto:

(¹) Na výmenky, ak sú nevyhnutne potrebné pre dlžníka alebo členov jeho rodiny, žijúcich s ním v spoločnej domácnosti, možno viesť exekúciu alebo zaistovací úkon len tak, že dlžníkovi musia ostať voľné ročné úhrnné požitky peňažitých a naturálnych dávok, počítajúc do toho aj byt, v úhrnnej hodnote 6000 Ks.

(²) Pre pohľadávku, ktorá patrí veriteľovi podľa zákona ako výživné alebo pre dane a iné verejné dávky, ktoré sú vymerané z výmenku a nie sú staršie ako tri roky, počítajúc od splatnosti dávky, možno viesť exekúciu alebo zaistovací úkon tak, že dlžníkovi musia ostať voľné ročné úhrnné požitky (ods. 1) v hodnote 3000 Ks.

(³) Ak je exekúcia na výmenky podľa ods. 1 a 2 prípustná, musia byť dlžníkovi vždy ponechané obytné miestnosti, ktoré sú nevyhnutne potrebné pre neho a pre členov jeho rodiny, žijúcich s ním v spoločnej domácnosti.

(⁴) Ak je výmenkár podľa zákona povinný vydržovať manželku, nezaopatrené osoby (deti, pokrvných z pokolenia predkov, potomkov), voľná ročná suma (ods. 1 a 2) sa zvyšuje za každú takúto osobu o 1200 Ks.

Článok IV.

Ustanovenia čl. VI. § 42 zákona č. 23/1928 Sb. z. a n. sa menia a budú znieť takto:

(¹) Len nakoľko ročný dôchodok presahuje 6000 Ks, sú exekúcii podrobené:

1. Výživné a výslužné, ktoré sú poskytované zo základín alebo ústavmi, ktoré sú zriadené na podporu, nakoľko toto výživné a výslužné nie je vyňaté z exekúcie podľa § 41 č. 1;

2. výživné a dôchodky, ktoré sa vyplácajú dlžníkovi z poisťovacích smlúv, ako aj pohľadávky výživného, zakladajú-

ce sa na zákonnom ustanovení, ak je dlžník neschopný zárobku a nútený žiť z tohto výživného alebo z týchto dôchodkov;

3. peňažné dôchodky, ktoré sa vyplácajú pre poškodenie na tele.

(²) Z vkladov v sporiteľni alebo v úsporných spolkoch, ktoré sú zriadené pri továrňach, banských alebo iných živnostenských podnikoch a do ktorých môžu peniaze ukladať len živnostenský robotníci tohto závodu, je podrobená exekúcií len suma, ktorá prevyšuje 6000 Ks.

(³) Ak dlžníkovi patrí niekoľko nárokov, uvedených v bodoch 1 až 3, exekúcia je na ne prípustná, ale dlžníkovi musí byť ponechaný ročný dôchodok 6000 Ks.

Článok V.

(¹) V exekúciách, vykonaných pred účinnosťou tohto zákona, exekučný súd (úrad) na návrh dlžníka alebo veriteľa rozhodne primerane ustanoveniam tohto zákona. Poddĺžník môže veriteľovi plniť s oslobodzujúcim účinkom podľa doterajšieho právneho stavu do toho času, kým sa mu nedoručí nové rozhodnutie, vydané na základe tohto zákona.

(²) Právne úkony o daní do zálohu alebo o postúpení príjmov, uskutočnené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa posudzujú podľa tohto zákona. Poddĺžník môže veriteľovi plniť s oslobodzujúcim účinkom podľa doterajšieho právneho stavu, kým sa mu nedoručí písomný prejav dlžníka alebo veriteľa o tom, že si žiada, aby bolo plnené podľa tohto zákona, alebo sa mu nedoručí vykonateľné súdne rozhodnutie o výške platieb podľa tohto zákona.

(³) Ak prevážne záujmy veriteľa to vyžadujú, súd na návrh veriteľa po ústnom alebo písomnom vyjadrení dlžníka môže povoliť platby podľa doterajších ustanovení až do 31. decembra 1942.

(⁴) Opravný prostriedok proti rozhodnutiam súdov (úradov), vynesným podľa ods. 1 až 3, nie je prípustný.

(⁵) Trovy pokračovania, v ktorom sa upravi prechod z doterajšieho právneho

stavu do stavu podľa tohto zákona, znáša každá strana sama, vyjmúc, že ich spôsobil odporca nepravdivými alebo neodôvodnenými údajmi.

Článok VI.

Tento zákon nadobudne účinnosť dňom 1. mája 1942; vykoná ho minister pravosúdia so zúčastnenými ministrami.

Dôvodová zpráva.

Cieľom tohto zákona je zvýšiť existenčné minimum v exekučnom pokračovaní tak, aby vyhovoval dnešným hospodárskym a sociálnym pomerom. Kúpna sila peňazí proti predošlým rokom zoslabla a tomu primerane v záujme osôb, ktoré žijú skoro výlučne z pracovného dôchodku, treba zvýšiť terajšie existenčné minimum. Osnova v porovnaní so zákonom č. 314/1920 Sb. z. a n. vcelku zvyšuje ho o 50%. Všetky ceny najdôležitejších článkov sa síce o 50% nezvýšily, bolo však treba existenčné minimum nad percento zvýšenia cien zvýšiť, lebo citovaný zákon ho upravil príliš nízko. Pociťuje sa to najmä v exekučnej praxi, lebo dlžník, odkázaný na existenčné minimum, trpí núdzu, najmä ak má vyživovať nezaopatrenú rodinu.

Pred svetovou vojnou roku 1914—1918 § 54 exekučného zákona a § 61 exekučného zákona určil existenčné minimum na 2000 K a pre alimentračné pohľadávky na 1000 K ročne (§ 58 ex. zák. v znení § 9 zák. čl. XLI/1908), pri penzistoch na 1.200 K a pre alimentračné pohľadávky na 600 K (§ 55 ex. zák. v znení § 7 cit. zák. článku). Pri čiastočnom valorizovaní exekúcií podliehajúca suma v porovnaní s predvojnovými pomermi by mala byť teda vyššia. V Maďarsku nariadením č. 62.600/1926 I. M. existenčné minimum bolo zvýšené na 2.000 P. V Nemeckej ríši nariadením zo dňa 30. októbra 1940 existenčné minimum je určené nie ročne, ale pri výplatách mesačných činí 130 RM mesačne, pri výplatách týždenných 30 RM týždenne a pri denných 5 RM denne, ktoré sumy sa zvyšujú, ak dlžník má niekoho živiť, najmä deti.

So zvýšením existenčného minima v exekučnom pokračovaní prejavily zásadný súhlas všetky zainteresované ustanovizne a aj Slovenský najvyšší súd.

Ohľadne výšky existenčného minima navrhovala jedine Slovenská odborová jednota súkromných úradníkov, aby existenčné minimum bolo určené v sume 12.000 Ks ročne, ak ide o platy, a ak ide o výslužné, v sume 7.200 Ks. Tento návrh bol odôvodnený tak, že v dohľadnej dobe možno očakávať ďalší vzostup cenovej hladiny. Osnova však nemôže zvyšovať existenčné minimum vzhľadom na pomery, ktoré v budúcnosti azda nastanú a musí brať zreteľ len na súčasné pomery a z opatrnosti nemožno chrániť dlžníkov na úkor veriteľov spôsobom, ktorý nie je opodstatnený skutočne jestvujúcimi pomermi.

V dôsledku tohto osnovou navrhnuté zvýšenie existenčného minima a tiež jeho výška je odôvodnená.

Bola by neopodstatnenou obava, že v dôsledku zvýšenia existenčného minima poklesne úver osôb, žijúcich z pracovného dôchodku, lebo úverový obchod je dnes minimálny a u malých nemajetných ľudí, na ktorých sa táto osnova vzťahuje, krátkodobý. Úver sa dáva týmto osobám viac so zreteľom na osobnú vlastnosť (poctivosť) než na sekuritu.

Osnova musí sa pridržovať prísne predmetu, ktorý upravuje a okrem zvýšenia existenčného minima nemá sa dotýkať iných otázok, lebo ustanovenia o exekúciách na platy a peňažné pohľadávky vôbec zapadajú do tak rôznych oblastí exekučného práva, že vydanie nového zákona upravujúceho exekúciu na pracovné dôchodky, by vyžadovalo súčasnú novú zákonnú úpravu veľkej časti platných exekučných predpisov, čo treba vyhradiť definitívnej úprave exekučného práva, ktorá sa prevedie v novom exekučnom zákone, keď sa pomery štabilizujú a bude možno uzatvárať, že nastaly normálne hospodárske a hlavne výrobné, spotrebné a zárobné pomery.

K článku I. a III.

Osnova v snahe prakticky uplatniť aj zásadu vyslovenú v § 86 zákona o Ústave Slovenskej republiky, podľa ktorej sa rodina dáva pod zvýšenú ochranu právneho poriadku, zvyšuje existenčné minimum aj pre ten prípad, že sa má dlžník starať o nezaopatrenú rodinu. Je to ustanovenie sociálne odôvodnené a súčasnej sociálnej politiky štátu zodpovedajúce. V tomto smere berie osnova zreteľ aj na pokrvných z pokolenia predkov, lebo je spravodlivé, aby zamestnanec, ktorý sa o svojich rodičov stará a vyhovuje tejto zákonnej povinnosti, mal zaistenú sumu aj na to.

Ústredné združenie slovenského priemyslu navrhlo, aby nejaká časť platu mohla byť aj v tom prípade zexekvovaná, ak sa dosiahne v určitých prípadoch úplná nezexekvateľnosť platu tým, že dlžník vyživuje väčšiu rodinu. Tento návrh bol odôvodnený tým, že je potrebné aj s hľadiska dlžníckej morálky, aby v každom prípade mohla byť malá suma zexekvateľná, aby si dlžník uvedomil aj pri početnej rodine povinnosť platenia.

Osnova tento názor neakceptovala, lebo s hľadiska dlžníckej morálky možno kritizovať aj ustanovenie existenčného minima vôbec práve z tých istých dôvodov, z ktorých sa kritizuje neobmedzené zvýšenie existenčného minima u rodín mnohočlenných. Tu sociálna stránka veci svojim významom a dôležitosťou zatlačuje do úzadia ohľady na dlžnícku morálku. Bez ohľadu na počet členov rodiny stanovíť malú, prakticky bezvýznamnú sumu ako exekúciu v každom prípade podliehajúcu nezdať sa byť účelné, lebo tým by veriteľ prakticky mnoho nezískal a pre dlžnícku morálku má skoro rovnaký význam okolnosť, či u rodín mnohočlenných v každom prípade podlieha exekúcii malá suma, alebo či zexekvovať možno plat, z ktorého mnohočlenná rodina žije len po určité maximum.

Osnova ďalej neakceptovala ten návrh Robotníckej sociálnej poisťovne v Bratislave, aby horná hranica rodinných prídavkov bola zodpovedne daným sociálnym

a hospodárskym pomerom limitovaná, lebo však výška rodinných prídavkov sa i tak fakticky riadi a bude sa aj v budúcnosti riadiť podľa daných pomerov hospodárskych. Okrem toho by sa tým osnova dotkla predmetu, ktorý nepatrí do jej rámca.

K článku II.

Podľa § 51 bodu 14 ex. zákona exekúcií nepodlieha zásoba výrobného materiálu malopriemyselníkov, remeselníkov až do hodnoty 150 K. Suma 150 K bola určená vzhľadom na pomery panujúce pred svetovou vojnou, t. j. pred rokom 1914 a od toho času napriek zmeneným hospodárskym pomerom suma 150 K zvýšená nebola. Jej zvýšenie na 2000 Ks je teda primerané.

K článku V. osnovy:

Ide o potrebné prechodné predpisy.

Osnova umožňuje, aby dlžník podľa svojej vôle mohol plniť podľa predošlého právneho stavu, ak exekúcia bola vykonaná pred účinnosťou nového zákona. Nebolo by účelné vykonanie exekúcie z úradu obmedzovať v každom prípade, teda aj v tom prípade, keby si to sám dlžník neprial. Preto obmedziť už vykonané exekúcie na mieru podľa nového zákona treba na návrh. Pod vykonanou exekúciou sa nemyslí na likvidované exekúcie, ktoré boli skončené vyrovnaním dlhu, pre ktorý sa nariadila a viedla exekúcia. Rozumieť treba pod vykonanou exekúciou exekúciu, zriadenú pre nútené platenie, ktoré sa začína alebo je už v behu alebo bude v behu.

Odsek 3. článku V. osnovy umožňuje ochranu záujmov veriteľov v takých prípadoch, v ktorých exekúcia bola povolená pred účinnosťou nového zákona a snížením plnenia podľa nového právneho stavu utrpel by veriteľ citelnejšiu újmou než dlžník ponechaním doterajšej miery plnenia.

Iné vysvetlenie osnova nevyžaduje.

Vykonanie zákona nevyžaduje nových nákladov ani vecných ani osobných.

Po stránke formálnej vláda prejavila želanie, aby osnova bola pridelená výboru ústavnoprávnemu.

Dr. Vojtech Tuka v. r.,

predseda vlády a minister zahraničných vecí

Dr. Gejza Fritz v. r.,

minister pravosúdia.